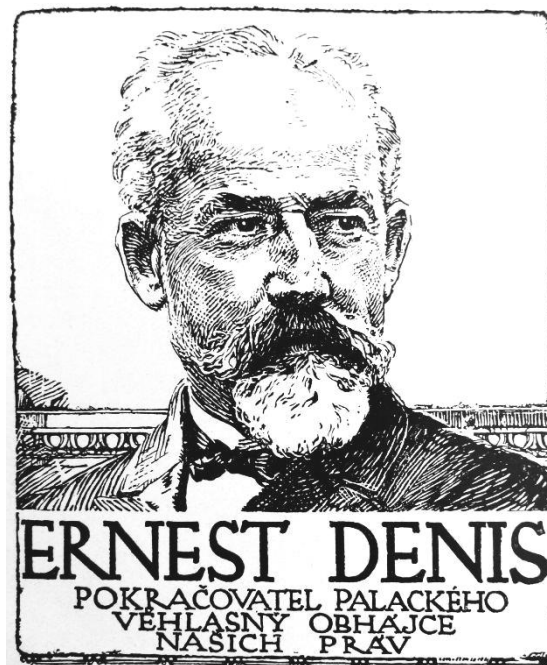

Ernest Denis (1849–1921)

Pracovní list úroveň C

Zdroj: VANČURA, J. *Arnošt Denis*. Praha: Zlatoroh, 1924, s. 153.

I. Denisův odpor k násilí a porážka Francie v německo-francouzské válce 1870–1871

Mladý student historie Ernest Denis právě dokončoval svá studia na École Normal Supérieure v Paříži, když francouzský císař Napoleon III. vyhlásil válku Německu (1870). Denis, sám přesvědčený republikán a humanista, se v konfliktu angažoval, vida první neúspěchy francouzské armády, jako voják dobrovolník v 7. praporu myslivců. Drtivou porážkou u Sedanu (září 1870) byla rozmetána francouzská armáda. Císař Napoleon III. byl Prusy zajat a Francie byla uvedena v chaos. Regiony Alsasko a Lotrinsko byly Francii odňaty a násilně připojeny k nově vzniklému Německému císařství (1871). Denis, stejně tak jako jeho francouzští vrstevníci, byli touto draze vykoupenou mírovou smlouvou (Versailles, 1871) hluboce poznamenáni a toužili po odvetě. Padlo císařství, padla Komuna a byla nastolena republika (tzv. Třetí francouzská republika: 1870–1940). Nový režim doslova otevřel „okna do Evropy“, tj. z Francie na východ. Primárním francouzským cílem bylo navázat spolupráci s národy, které by jí mohly pomoci oslabit moc Německa a realizovat odvetu za odňatá území.

DOK 1: Francouzský zájem o střední Evropu

Bylo to po oné nešťastné válce, která přece Francii v mnohém prospěla. Francouzové poznali, jaká to byla chyba, že byli až příliš Francouzi, že se o ostatní svět dostatečně nestarali – zvláště ten, který leží od nich na východ, hned Německem začínaje. (...) Vláda sama posílala mladé učence do Němec. Denis šel ještě dále a zvolil si Čechy.

Zdroj: GOLL, J. Arnošt Denis. Praha: Bursík a Kohout, 1904, s. 4.

- *O jaké „nešťastné válce“ se v dokumentu mluví? Z úvodního textu, či medailonu vyhledej, kdo se v této válce střetnul, kdy k ní došlo a jaké byly její důsledky pro Francii.*
- *Co autor vytýká francouzským autoritám a jak se jejich pozice změnila pro této válce?*
- *Vysvětli svými slovy, jak se v textu odráží přísloví: „všechno zlé je pro něco dobré“.*

DOK 2: Memorandum aneb protest českých poslanců na říšském sněmu rakouském vůči násilí páchaném na Francouzích, 8. 12. 1870

« Enlever à la France, disaient-ils, une province dont les habitants se sentent français et veulent rester français, ce serait violer le droit des peuples de disposer librement de leur propre destinée et mettre la force à la place du droit. La nation tchèque ne peut pas ne pas exprimer sa plus ardente sympathie à cette noble France qui défend aujourd'hui le sol de la patrie; elle n'oublie pas les services si nombreux qu'elle a rendus à la civilisation; elle n'oublie pas ses mérites éminents dans la défense de l'humanité et de la liberté... Le peuple tchèque est

účastenství šlechtnému a slavnému národu francouzskému, kterýž bojuje dnes toliko za své právo své vlády a za obranu vlasti, národu to, který vydobyl si tak znamenitých zásluh o civilizaci a o pokrok zásad humanity a svobody.

Národ německý, pravili [čeští poslanci], kdyby vyrval francouzskému národu celé krajiny jeho državy, jichžto obyvatelé se Francouzi býti cítí a jimi zůstati chtějí, chystal by se rovněž porušiti právo na sebeurčení oněch kmenů a postaviti násilí na místo práva. Nelze národu českému, aby nevěnoval nejupřímnější

Národ český chová přesvědčení, že takové pokoření, které spočívá v tom, když se národu vynikajícímu oprávněnou hrdostí a bojovností odejme část území, musí se stát nevyčerpatelným pramenem nových válek a tudíž i nových ran pro zájmy člověčenstva a vzdělanosti lidské.

Zdroj: DENIS, E. Notre programme. In: *La Nation Tchèque*. 1/1915, s. 5. Překlad: Vančura, J. Články a úvahy z *La Nation Tchèque*. Praha: Šolc a Šimáček, 1915, s. 12.

- *Co F. L. Rieger spolu s českými poslanci označuje za akt „násilí místo práva“? Kdo jej koná a na kom? Které francouzské „krajiny“ by byly odňaty? – Vycházej z úvodního textu kapitoly nebo použij dějepisný atlas.*

- *Jak Češi vnímají francouzský národ (jeho povahu a přínos pro civilizaci)?*
 - *Jaké nebezpečí podle českých poslanců hrozí lidstvu, když se „bojovné“ Francii odejme část jejího území?*
-

II. Studia v Praze

Co vedlo mladého francouzského historika do Prahy? Především to byl Denisův vlastenecký smysl pro „povinnost“, tj. připravit odplatu za Alsasko-Lotrinsko. Svůj úkol totiž spatřoval v poznání slovanských národů, jejich historie a povahy, aby s nimi jeho prostřednictvím mohla Francie v budoucnu navázat diplomatickou spolupráci. Denis, který se již za svých pařížských studií seznámil s osobou Jana Husa mj. prostřednictvím románu Consuela od George Sandové, se na doporučení svého profesora Desjardina vydal v letech 1872–75 na stipendijní pobyt do Prahy, a to proto, aby se naučil německy.

DOK 3: Z Denisovy žádosti o stipendium na cestu do Čech

Budu moci studovat současný stav Čech a pokusit se uvést ve známost tyto národy na severu Rakouska, jež jsou nejinteligentnějšími, nejosvícenějšími a nejenergičtějšími z národů, jež obývají východní Evropu.

Zdroj: Archives Nationales de la France, fond Ernest Denis F 1725754.

- *Které národy má Denis na mysli pod označením „na sever od Rakouska“?*
- *Jak tyto národy Denis charakterizuje?*
- *Je v tomto případě vhodně použít zeměpisný pojem „východní Evropa“?*

DOK 4: Denisovy argumenty pro přidělení stipendia na studia do Prahy

Považoval za důležité, že se za svého pobytu naučí dobře německy, aniž by pobýval přímo v Německu. Na univerzitě chtěl poznat nové metody výuky zeměpisu a německé vysoké školství. Jak však zdůrazňoval, Praha je rovněž české město a spolu s Moskvou patří k hlavním městům slovanským. Hodlal se také naučit češtině a poznat historii českého národa.

Zdroj: CHROBÁK, T. – OLŠÁKOVÁ, D. *Ernest Denis – život a doba*. Praha: Eva, Milan Nevole, 2004, s. 15–16.

- Jaké byly Denisovy argumenty pro jeho studijní pobyt v Praze? Vypiš je v pořadí podle důležitosti, tj. tak, jak následují v textu.

1. ...

2. ...

3. ...

DOK 5: Vrchlického vzpomínka na doučování Denise češtině (časopis *Máj*, 1909)

Brzy se ukázalo, že dvě hodiny týdně je málo. Denis (...) byl muž železné píce a úžasné vytrvalosti. Přidávalo se tak dlouho, až jsem k němu docházel každého dne. Vyučovací plán byl tento: Denis (...) „Národní listy“¹ přečetl nahlas od úvodního článku až do poslední lokálky². Současně se, co bylo přečteno, překládalo do frančtiny. Pak přišly na řadu Palackého dějiny, z nichž se předčítala a překládala jedna kapitola. Na konec přišla na řadu literatura – čtly a překládaly se romány, novely a básně. (...) Já býval u Denise ne jednu, ale několik hodin. O osmé jsem přicházel, po dvanácté jsem svého milého žáka opouštěl.

Zdroj: VANČURA, J. Arnošt Denis. Praha: Zlatoroh, 1924, s. 34–35.

- Jak vypadal vyučovací plán češtiny u Denise? S jakými texty se pracovalo a jaké dovednosti Denis především rozvíjel? K úplnému zvládnutí cizího jazyka je však zapotřebí ještě jedna dovednost, o které Vrchlického svědectví mlčí. Jaká to je?
- Z textu zjisti, kolik hodin denně a týdně se Denis češtině věnoval ve své nejintenzivnější přípravě.
- Proč myslíš, že se z původních dvou hodin týdně stalo nakonec několik hodin denně intenzivního studia? Z textu zjisti, jaké měl Denis vlastnosti a jak k učení přistupoval.

¹ *Národní listy* byl česky psaný deník vyjadřující názory domácích liberálů. Jeho zakladatelem byl Julius Grégr, v redakci se vystřídal Jan Neruda, Karel Sladkovský, Karel Čapek, Jakub Arbes, aj. Noviny vycházely v letech 1861–1941.

² „Lokálkou“ rozuměj článek či zprávu lokálního charakteru, tj. o dění na méně významných místech v Čechách.

III. České dějiny „po francouzsku“

Svůj původní záměr nashromáždit podklady pro svou doktorskou práci o Janu Husovi Denis rozšířil o období předbělohorské a pobělohorské. Nesporně ho k tomu vedly osobní kontakt a sympatie k českým politikům, literátům a historikům: F. L. Riegerovi, J. Vrchlickému, F. Palackému, K. Jirečkovi, S. Pinkasovi a dalším. Když vyšla jeho syntetická díla Konec české samostatnosti (1890) a Čechy po Bílé hoře (1903), stal se tak, on – cizinec – pokračovatelem Palackého dějin národu českého.

DOK 6: Význam českého národa v době husitské (E. Denis: Hus a husitské války, 1878)

Vysílený středověk zpěchoval se skonat, on [český národ] mu zasadil smrtelnou ránu. On postavil práva svědomí naproti autoritě, on první provolal pokřik svobody. (...) Tehdáž byl opravdu národem civilizace.

Zdroj: VANČURA, J. Ibidem, s. 57.

- *Řekni svými slovy, co znamená věta: „středověk zpěchoval se skonat“. Pro ověření použij český výkladový slovník nebo internet.*
- *Vysvětli větu: „On postavil práva svědomí naproti autoritě.“ Kdo konkrétně (uved' jméno) hájil pravdu podle svého svědomí proti autoritě do té míry, že ho to stálo život? Koho konkrétně (uved' instituci) myslíme pod pojmem „autoritě“? Náповěda: viz název DOK 6.*

DOK 7: Přínos českého národa v evropských dějinách (E. Denis: Hus a husitské války, 1878)

Kdyby národové evropští byli někdy voláni před soudnou stolicí dějin, aby podali zprávu, co přinesli ke společnému dílu, mnohý (...) by odpověděl: Francie by ukázala války křížové a revoluci, Itálie by mluvila o renesanci, (...) uprostřed toho kongresu Čechy měly by právo domáhat se slavného místa a Hus šel by před Lutherem.

Zdroj: VANČURA, J. Ibidem, s. 57–58.

- *Jak český národ ovlivnil, podle Denise, evropské dějiny? Jak je vnímána ve francouzském Denisově pojetí osobnost Jana Husa – jako heretik (kacíř), či náboženský reformátor a předchůdce protestantů? Co znamená výrok „uprostřed tohoto kongresu (zástupu) Hus šel by před Lutherem?“*
- *Jak významně, podle Denise, zasáhla Francie do běhu evropských dějin?*

DOK 8: Denisův dopis Ladislavu Pinkasovi, tj, synovi Denisova dobrého přítele Soběslava Pinkase; 1901

Neměl jsem nikdy přítele tak věrného a tak oddaného, jakým mi byl váš otec a není na světě srdce upřímnějšího a povahy šlechetnější a přímější, proto láska, kterou jsem k němu přilnul, byla by bezměrná a trvalá. Jeho nemoc působí mi opravdu krutý bol.

Zdroj: VANČURA, J. *Ibidem*, s. 157-158.

- *Vyhledej v medailonu informace o Soběslavu Pinkasovi. Proč byl pro Denise tak důležitý?*
- *Jak Denis charakterizuje Soběslava Pinkase v ukázce dokumentu a z jakých citů se vyznává?*

Denis se ve svém díle Čechy po Bílé hoře (1903) věnuje také otázkám pravosti Rukopisů, kde stojí za vědeckým názorem Gebauera a Masaryka, kteří jejich pravost zpochybnili. Přihlášení se k Masarykovu názoru se zakládalo na sdílení obdobných hodnot: věda – pravda – svědomí. Denis si dobře uvědomoval nedostatky svého historického bádání o českých zemích, které těžilo především z již napsané literatury, aniž by vyhledávalo nové prameny. Přesto byl jeho podnik obdivuhodný; především svým rozsahem od husitství až po rok 1900, vyprávěcím stylem a vynikajícími psychologickými medailony osobností. Vždyť v Čechách se nenašel žádný historik, který by byl schopen pokračovat v Palackého syntéze národních dějin.

DOK 9: T. G. Masaryk ve sporu rukopisném (E. Denis: Čechy po Bílé hoře, 1903)

Vědu postavil [Masaryk] proti tradici a pravdu proti zbloudilému vlastenectví, byl pravým synem národa; obrátil život veřejný na novou dráhu, povstav proti ortodoxii, která se měnila v posvátné dogma; vrátil zase Čechům to, co bylo jejich slávou v minulosti a co je zárukou jejich budoucnosti, úctu svědomí.

Zdroj: VANČURA, J. *Ibidem*, s. 171.

- *Která dvě slova jsou postavena do opozice vůči „tradici“ a „zbloudilému vlastenectví“?*
- *Kterým slovem Denis vystihl v Masarykově charakteristice „slávu minulosti“ a „záruku budoucnosti“ Čechů?*
- *Na jakou „slavnou minulost“ resp. historickou postavu se text odvolává termínem „úctu svědomí“? Porovnej s DOK 6.*

DOK 10: Z Denisova děkovného dopisu Pražanům, 1907

Znám lépe než kdokoli jiný nedokonalosti a mezery své práce. Přijdou jiní po mně, kdož ji opraví a doplní. Myslím však, že mohu říci, že nikdo nepřistoupí ke studiím těmto s upřímnější láskou k vaší vznešené zemi a vašemu obdivuhodnému městu.

Zdroj: VANČURA, J. Ibidem, s. 181.

- *Jak se Denis staví k nedostatkům své historické práce? Lpí na neměnnosti původního textu? Co navrhuje?*
- *Z jakých svých citů se vyznává v souvislosti se svým bádáním o českých zemích?*

IV. Denisova obhajoba Československa za „Velké války“

Vstupem Francie do války proti Dvojspolku nabraly Denisovy francouzsko-české aktivity na intenzitě a zcela se konkretizovaly: roku 1915 založil ve spolupráci s T. G. Masarykem, E. Benešem a také francouzskými intelektuály časopis La Nation Tchèque (Český národ). Obhajoval v něm nárok Čechů a dalších slovanských národů na samostatnost. S těmito národy pak měla Francie, resp. Dohoda, odolávat společnému nepříteli – válečnému Hohenzollernskému Německu a jeho spojencům. Denis se tímto způsobem, stejně jako Masaryk a Beneš, pokoušel přesvědčit francouzské politiky a francouzskou širokou veřejnost o nutnosti rozbití Rakouska-Uherska a zároveň o nezbytnosti celkové porážky koalice Německa a R-U (bez možnosti separátního míru), aby mohl být v nově uspořádané Evropě nastolen trvalý mír.

DOK 11: „Vzkříšený Čech“ – článek otisknutý 3. října 1914 v Paříži

Odbila hodina národního osvobození. Slované rakouští ruší dnes smlouvu učiněnou s Habsburky. Slováci, Moravané, Slezané, Čechové! Nový život počíná pro potlačované. Znovu nastal den slávy pro potomky bojovníků Žižkových. Osvobozené Čechy sdruží kolem sebe všechny své syny, rozptýlené od svahů Tater ke Krušným horám. Zaujmu opět své místo mezi svobodnými národy, najdou opět svou úlohu, která jim ustanovuje, aby byly článkem, spojujícím vzdělanost Evropy západní a východní, stanou se opět apoštoly onoho evangelia svobody, spravedlnosti a lidskosti, které již v XV. století hlásal Chelčický.

Zdroj: DENIS, E. Vzkříšený Čech. In: *Nazdar* (list české kolonie v Paříži). 1/1914.

- *V kterém časopise jaké komunity vyšel Denisův článek „Vzkříšený Čech“? V které době (měsíc a rok) byl článek otištěn a na jakou světovou událost bezprostředně reaguje?*

- *Které čtyři konkrétní příslušníky historických zemí Denis oslovuje? Na jakou historickou osobnost se odvolává, když zmiňuje tyto „potomky bojovníků...“?*
- *S kým mají Češi skoncovat, od koho se osvobodit?*
- *Jaká je úloha Čechů v boji za osvobození? Co se myslí označením „všecky své syny“ a na jakém zeměpisném prostoru?*
- *Jakou úlohu mají v Evropě znovu zaujmout „osvobozené Čechy“?*
- *Řekni svými slovy, co znamená „stanou se opět apoštoly onoho evangelia svobody, spravedlnosti a lidskosti“.*
- *Proč jsou připomínány osobnosti vojevůdce Jana Žižky a literáta-reformátora Petra Chelčického? Proč se stal jejich historický odkaz v Denisově době opět aktuální.*

DOK 12: Slovanské národy na území Rakouska-Uherska

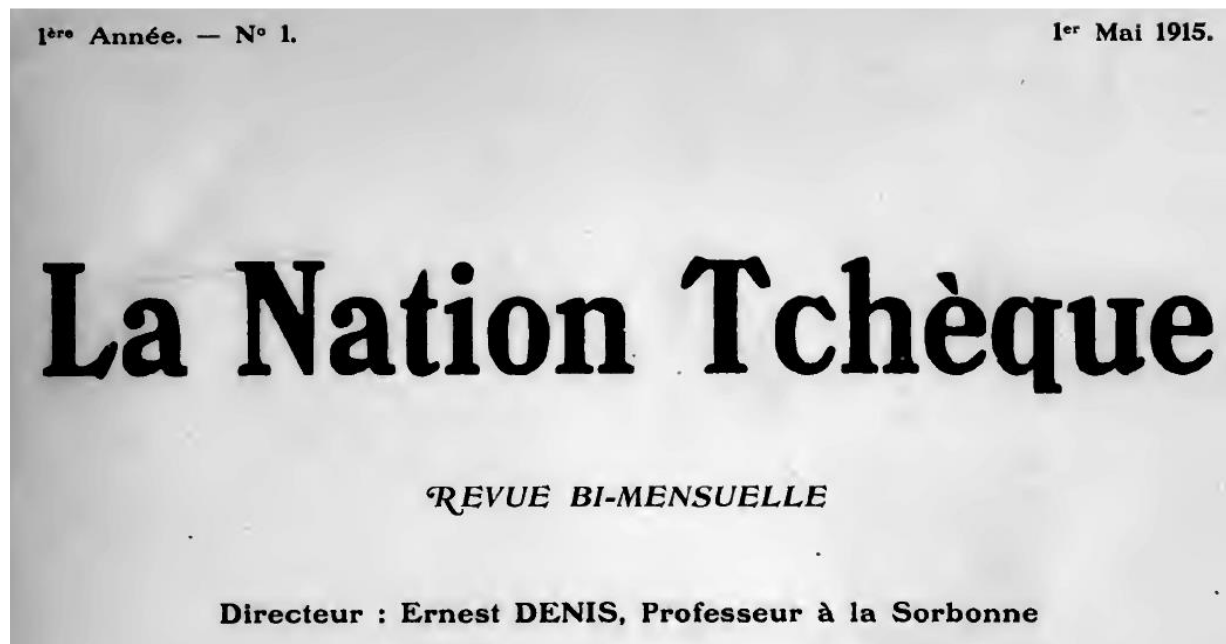
Zdroj: DENIS, E. Náš program. In: *La Nation Tchèque*, 1/1915, s. 8.

Zdroj: Mapa současných slovanských zemí a slovanského etnika. Na webu: http://cs.wikipedia.org/wiki/Slovan%C3%A9#mediaviewer/File:Slovanske_jazyky_cz.png. [15. 10. 2014].

- Na Denisově černobílé mapě Rakouska-Uherska vyznač barevně území, kde se hovořilo česky, slovensky a polsky. Jak této skupině slovanských jazyků říkáme: západní, jižní či východní?
- Vrať se k DOK 11 „Vzkříšený Čech“, ve kterém Denis píše, že „osvobozené Čechy sdruží své syny od Tater až ke Krušným horám“. Zakresli tento prostor do mapy a napiš, které dva novodobé státy se nyní v tomto prostoru nacházejí.
- Kterými dalšími slovanskými jazyky se mluvilo v tehdejším R-U v Denisově době?
- Přemýšlej, co nebo kdo byl společným jmenovatelem všem rakousko-uherským národům. Je jasné, že jazyk ani kulturní zvyklosti to nebyly. Vysvětli, proč se užívalo pro R-U označení „žalář národů“.

DOK 13: Francouzský čtrnáctideník: Český národ

Zdroj: *La Nation Tchèque* (čtrnáctideník), Denis, E. (red.). Paris: rue Boissonade, 1915–1917.

- *Uved', kdy vyšlo první číslo časopisu. Kdo byl jeho vedoucím, resp. redaktorem?*

DOK 14: Cíle a úkoly časopisu Český národ

Tento program je jednoduchý (...): Samostatnost Čech. Svolil jsem, že budu jejich [českých politiků a spisovatelů] tlumočnickem [francouzským i spojeneckým politikům], protože jsem přesvědčen, že tím posloužím také věci Francie. (...) Samostatnost Čech je pro nás prvotřídní důležitostí. Je jednou z podmínek naší bezpečnosti a jednou ze záruk našeho vlivu. Samostatnost Čech vyžaduje náš program národní, který vyplývá z prohlášení práv lidských³ a domáhá se pro každý národ práva k životu (...) plnému a skutečnému nehledě na počet jeho obyvatelstva.

Jsme nesmiřitelně odhodláni, že nepodepíšeme jiné smlouvy než smlouvu, kterou budeme pokládat za dostatečnou, aby znemožnila na vždy obnovení ohavného zákeřnictví, jehož obětí stalo se lidstvo v měsíci srpnu roku 1914. Staň se co staň, nepodaří se nám potlačit osmdesát milionů Němců, kteří vyplňují střed Evropy, nemluvě ani o devíti milionech Maďarů, kteří hříšným poblouzněním připoutali svůj osud k osudu Pruska. (...) jižní Slované a Češové pomohou nám (...) zkrotit Hohenzolerny a maďarské zemany, kteří se stali vlečkonoši Viléma II.

Zdroj: DENIS, E. Náš program. In: *La Nation Tchèque*. 1/1915, s. 3.

- *O jaký program usiluje Denis ve své revue Český národ (La Nation Tchèque)?*

³ Revoluční Francie přijala roku 1789 dokument „Deklarace práv člověka a občana“ předchůdce dnešní „Listiny základních práv a svobod“.

- *Čí názory má také časopis prostřednictvím Denise tlumočit?*
- *Zkus se podívat na otázku českého národa pohledem Francouze E. Denise. Proč chce Čechům pomáhat? Komu tím také pomůže? Proč se pro Francouze jeví „samostatnost Čech“ jako prioritní?*
- *Z jakého dokumentu (prohlášení) vyplývá francouzský národní program a tedy i požadavek na samostatnost Čech? Cituj z dokumentu.*
- *O jakém „ohavném zákeřnictví“ ze srpna roku 1914 je řeč? Použij učebnici dějepisu či internet.*
- *Válečná Francie podle Denise nehodlá uzavřít žádnou separátní mírovou smlouvu s žádným ze svých protivníků, ale je odhodlána porazit všechny, kdo „vyplňují střed Evropy“. Dolož toto tvrzení citací z dokumentu.*
- *Které dva státy jsou v dokumentu zmiňovány jako nepřátelé Francie?*
- *K čemu mají Francii posloužit jižní Slované a Češi? Tito a Francouzi měli tedy podle Denise společné protivníky ve válce. Jaké?*
- *Porovnej styl tohoto článku s texty z Denisova díla o českých dějinách (viz DOK 6, 7, 9). Jak se podepsala válka na charakteru a stylu Denisových textů? Přiřaď pojmy do správných sloupců: Svobodné historické bádání – agitace, štvavá kampaň, propaganda – otevřené označení nepřítelů – vědecké poznání má přednost před národním zájmem*

léta válečná (1914–1918)

...
...

mírová doba předválečná

...
...

Zdroj: Beneš, E. (red.). *La Nation Tchèque* (čtrnáctideník). Paris: 18, rue Bonaparte, 1915–1918.

- *Kdo se stal redaktorem časopisu v červnu 1917? Odkud jeho jméno znáš? Pokud nevíš, hledej v rejstříku učebnice dějepisu anebo na internetu.*
- *Uveď adresu, kam přesídlila redakce časopisu (náповěda: viz zdroj obrazového dokumentu). Na internetu vyhledej, čím byl a je významný dům č. p. 18 na této adrese.*

V. Poválečná gloriola a úspěchy

V listopadu 1918 bylo v Evropě dobojováno. Tradiční monarchie pruská, rakousko-uherská, ruská i osmanská přestaly existovat a na jejich troskách vznikly nové státy, většinou republiky. Denisův „Národní program“ stejně jako úsilí českých a slovenských politiků kolem T. G. Masaryka se staly skutečností. Francouzský dějepisec vykonal v říjnu 1920 cestu do Československa, kde byl v Praze vřele přijat samotným prezidentem i premiérem způsobem hodným návštěvy státnické delegace. Čs. národ oslavoval Denise jako svého národního historika. Sám Denis se zasloužil o založení Ústavu slovanských studií v Paříži (1919). S finančním přispěním čs. vlády vznikla na pařížské Sorbonně katedra Ernesta Denise (1921, dnešní Centrum slovanských studií) zabývající se soudobými dějinami slovanských národů a v Praze vznikl Institut Ernesta Denise (1920, dnešní Francouzský institut).

DOK 16: Institut slovanských studií v Paříži

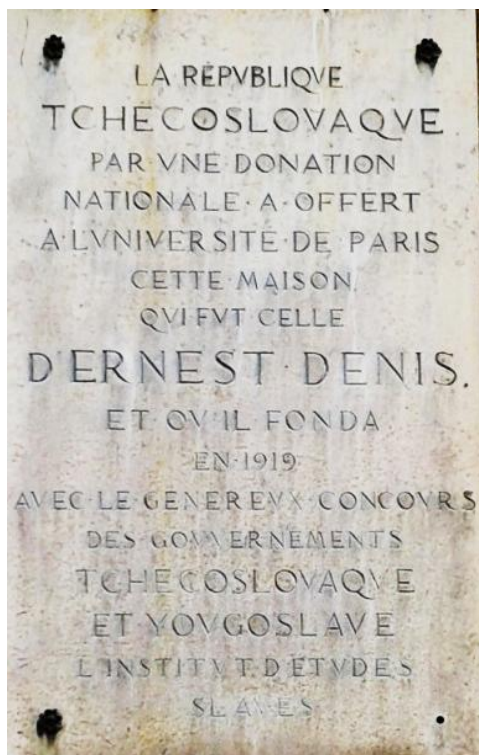
Institut d'études slaves a památná deska. Osobní fotografie Jana Lorence, 2. 9. 2014.

DOK 17: Katedra E. Denise, resp. soudobých slovanských dějin v Paříži

Povolili [čs. poslanci] jeden milion franků k trvalému uctění památky Denisovy a k podpoře vědeckých styků s Francií, na založení stálé stolice pro dějiny Slovanů a jejich vzdělanosti při univerzitě pařížské, výslovně označené jako stolice A. Denise (Chaire E. Denis), na koupi domu č. 9 rue Michelet v Paříži pro účely tohoto ústavu.

Zdroj: VANČURA, J. *Arnošt Denis*. Praha: Zlatoroh, 1924, s. 281.

DOK 18: Institut slovanských studií v Paříži

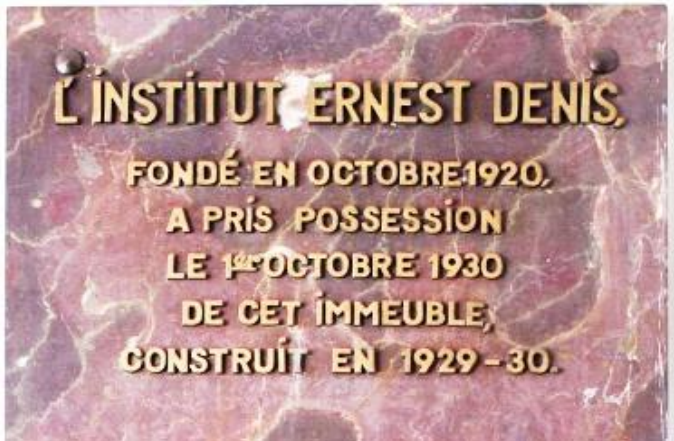

Československá republika poskytla pařížské univerzitě tento dům, kde žil Ernest Denis, jako dar československého národa. Roku 1919 zde E. Denis založil ve spolupráci s vládou československou a jugoslávskou Institut slovanských studií.

Institut d'études slaves a památná deska. Osobní fotografie Jana Lorence, 2. 9. 2014.

- *Kdo daroval pařížské univerzitě roku 1920 dům č. p. 9 rue Michelet?*
- *Jaká instituce zde roku 1919 vznikla? Kdo ji založil a které národnosti na jejím vzniku spolupracovaly a později měly své badatelské sekce? Cituj z dokumentu.*

DOK 19: Francouzský intitut v Praze

Institut Ernesta Denise, založen v říjnu 1920, přesídlil do této budovy [Štěpánská 35, Praha], postavené v letech 1929–1930, 1. října 1930.

Zdroj: Pamětní deska na budově Francouzského institutu. Dostupné na webu:

[http://www.ifp.cz/local/cache-vignettes.](http://www.ifp.cz/local/cache-vignettes)

[15. 10. 2014].

- *Při jaké příležitosti vznikl Francouzský institut v Praze (rok, měsíc, návštěva koho)? Po jaké osobnosti byl pojmenován? Viz úvodní text k páté kapitole.*

DOK 20: Z dopisu Masarykovi o „svém osudu“ (1920)

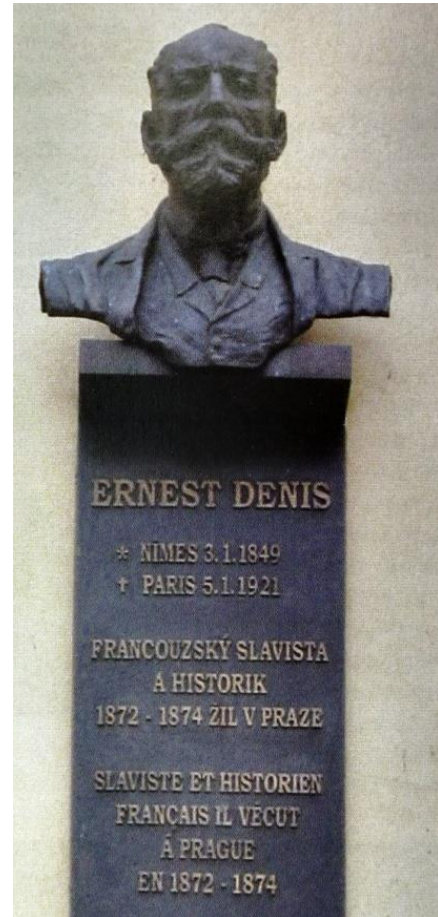
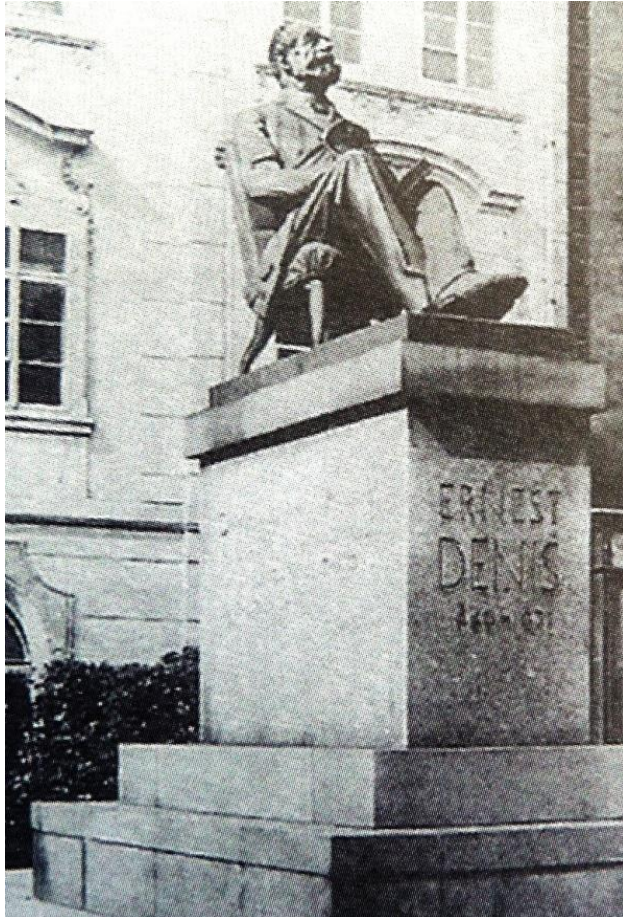
Kdyby se však mé doufání neuskutečnilo [na návrat do Prahy], přece bych neměl práva stěžovat si na svůj osud. Ústavy jako jsou Francouzský institut v Praze a Ústav slovanských studií v Paříži zabezpečují již nyní pravidelný vývoj vědeckých styků mezi Francií a Československem. Leč nynější generace mohly být toliko předchůdci, načrtly program a vytkly vůdčí linie. Jest nyní úkolem mladších pokolení, aby převzaly dílo naše, aby se doplnily a opravily, kde třeba. Tak jako tomu bylo ve středověku, spojí se nyní university pařížská a pražská ve společném úsilí (...) myšlenky a pokroku a budou s to, aby ovládly mocnosti temné a násilné.

Zdroj: VANČURA, J. Arnošt Denis. Praha: Zlatoroh, 1924, s. 280.

- *Co považuje E. Denis za svůj životní úspěch? Jmenuj názvy obou ústavů.*
- *Jaký mají oba ústavy cíl? O co mají pečovat?*
- *Jaký úkol dává Denis budoucím generacím?*

- *Které dvě univerzity se mají spojit ve svých myšlenkách? Co má být jejich společným úsilím či programem?*

DOK 21: Socha E. Denise od Karla Dvořáka instalovaná na Malostranském náměstí v Praze roku 1928 (vlevo) a busta od Petra Roztočila z roku 2003, která nahradila dřívější sochu (vpravo)

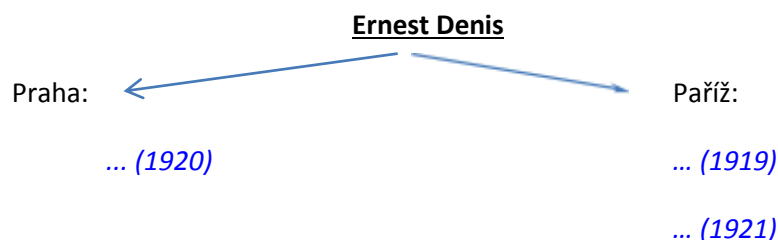

Zdroj: MARÈS, A. *Lieux de mémoire en Europe centrale*. Paris: Institut d'études slaves, 2009, s. XIX-XXII.

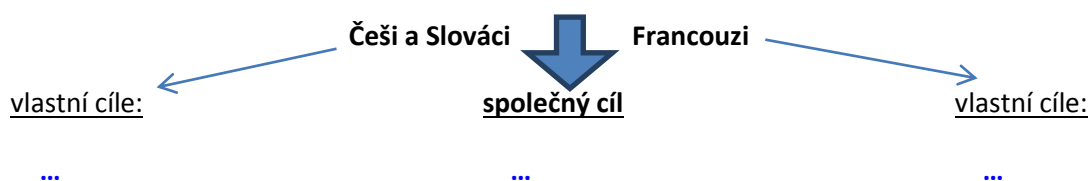
- *Jakým způsobem je profesor Denis ztvárněn? Jak na tebe působí jeho pozice vsedě a atribut, který drží v rukou (fotografie vlevo)?*
-

VI. Shrnutí

- *Doplň instituce spjaté s Denisovou činností či přímo s jeho jménem.*

- *Denis se svému příteli Ladislavu Pinkasovi roku 1919 svěřuje: „Konec konců sen, který jsem snil po celý svůj život, se uskutečnil, dobyli jsme opět Alsaska, zvítězili jsme nad Německem.“⁴ Zamysli se a podívej se na československo-francouzské přátelství nejprve z pohledu Francie (tj. E. Denise) a následně z pohledu Čechů a Slováků žijících v té době v „žaláři národů“ Rakouska-Uherska. Jaký společný cíl mělo toto oboustranné přátelství a jaké byly dílčí cíle národa Francouzského a národa našeho? Doplň schéma:*

DOK 20: Z Denisova úvodu k publikaci Praha od J. Hanticha (1905)

*Sníval jsem o tom, že Čechy, které jako první poznaly **náboženskou toleranci**⁵ a naučily lidi, že není třeba, aby se vzájemně zabíjeli jen proto, že všichni netlumočí za pomocí stejných **symbolů** svojí **společnou úzkost** a **podobné touhy** – i v budoucnu dokáží dát světu velký a blahodárný příklad národní **tolerance**, shody národů spojených **ve stejném úsilí po spravedlnosti** a rovnosti na zemi.*

Zdroj: HANTICH, J. *Prague* (2.vyd.). Praha: F. Topič, 1910, s. X.

- *Po přečtení Denisova citátu napiš úvahu, jak by sis dnes představoval úlohu českého střeoevropského národa v cestě za národní (národnostní) tolerancí a v úsilí o spravedlivý řád na zemi (reaguj na aktuální politické a válečné konflikty ve světě).*
- *Anebo piš ve výkladovém stylu na téma: „Jakých symbolů lidé používali v minulosti k vyjádření své identity a jakých symbolů používáme dnes? Proč byly v minulosti důležité a jakou funkci plní dnes?“*

⁴ VANČURA, J. *Arnošt Denis*. Praha: Zlatoroh, 1924, s. 274.

⁵ Autor má na mysli dobu poděbradskou (resp. po bazilejském koncilu roku 1436), kdy v Čechách existovaly vedle sebe dvě církve: katolická a utrakvistická (husitská).

Ernest Denis (1849–1921)

© Spolek ČŠBH. Licence CC BY-NC-ND <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> Projekt byl podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci dotačního Programu na podporu činnosti nestátních neziskových organizací působících v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání v roce 2014.